

Johannes kapitel 8. Övers och komm: Bo Giertz

Evangelium enligt Johannes Kapitel 8 Jesus och äktenskapsbryterskan (Joh 8:1–11)
Översättning

Så gick de hem, var och en till sitt, och Jesus gick ut till Oljeberget. Tidigt nästa morgon kom han åter till tempelplatsen. Allt folket samlades hos honom, och han satte sig ned och undervisade dem. Då förde de skriftlärde och fariséerna fram en kvinna som ertappats med äktenskapsbrott. De ställde henne mitt framför honom och sade: Mästare, den här kvinnan har gripits på bar gärning med äktenskapsbrott. I lagen har Moses befallt att sådana skall stenas. Vad säger nu du? Detta sade de för att sätta honom på prov och få något att anklaga honom för. Men Jesus böjde sig ned och skrev med fingret på jorden. När de stod på sig och frågade på nytt, såg han upp och sade till dem: Den av er som är utan synd får kasta första stenen på henne. Sedan böjde han sig ned igen och skrev på jorden. När de hörde det, slog dem samvetet och de gick sin väg, en efter en, de äldste först av alla. Jesus lämnades ensam kvar med kvinnan, som stod där framför honom. Då såg Jesus upp och sade till henne: Kvinna, var är de? Har ingen dömt dig?

Kommentar

Denna berättelse hörde inte från början med till Johannesevangeliet. Den saknas i de tre äldsta pergamentbiblarna och i några ännu äldre uppteckningar på papyrus. Men redan Papias – på 130-talet – kände till en berättelse om en synderska som stod anklagad inför Jesus, en berättelse som då inte fanns i något av de fyra evangelierna. Det är troligt att han syftar på den här berättelsen. På 200-talet var den i varje fall känd. Kyrkofäderna Ambrosius, Augustinus och Hieronymus räknade den till de bibliska texterna. I en liten grupp handskrifter står den i Lukasevangeliet, mellan kapitlen 21 och 22. Några få handskrifter har den i slutet av Johannesevangeliet och det stora flertalet på detta ställe. Där står den redan i den yngsta av de stora pergamentbiblar, som räknas som våra äldsta och mest tillförlitliga (en kodex från 400-talet).

Språket och stilen passar bättre hos någon av synoptikerna än hos Johannes. Synoptikerna återger den apostoliska förkunnelsen, sådan den frambars överallt i församlingarna. Johannes talar sitt eget språk. Det troliga är att denna berättelse hör till det lärostoff som apostlarna förmedlade. Därför har den levat kvar i församlingarna, fast den inte från början kom med i något av evangelierna. Att den inte gjorde det kan ha berott på att man var rädd att den skulle sätta vapen i händerna på de gnostiska irrlärare som tog det lätt med äktenskapsbrott och otukt.

Det är en levande och åskådlig berättelse. Jesus har övernattat på Oljeberget och i gryningen kommer han tillbaka till tempelplatsen, där han börjar undervisa som vanligt. Då för man fram en äktenskapsbryterska som tagits på bar gärning. Det rådde tydligen något av lynchstämning. Att synderskan skulle stenas enligt Mose lag var klart. Om man hade rätt att göra det utan att fråga romarna är tvivelaktigt. Men sådant kunde man ibland sätta sig över, som man gjorde när man stenade Stefanus. Säkert var det de skriftlärde (som annars inte nämns hos Johannes) och fariséerna som hittat på att man skulle föra kvinnan till Jesus. Kanske hade man på känn att han inte skulle gilla avrättningen. I hopen som bespetsat sig på ett grymt och blodigt nöje, skulle varje försök till mildhet mötas med protester. För övrigt skulle det bevisa att Jesus var en irrlärare. Kanske man också räknade ut, att Jesus kunde få med romarna att göra, om han hade godkänt avrättningen. Det var spännande att se vad han skulle svara.

Jesus böjde sig ned och skrev på marken. Det är en detalj av det slag som ögonvittnen brukar minnas. Det finns ingen antydning om vad han skrev. Det hade tydligen ingen avgörande betydelse. Man har gissat på allt möjligt: att han ville vinna tid, att han bad, att han bara visade sitt överlägsna lugn eller att han skrev ned något Skriftens ord som drabbade de skriftlärde där de stod främst i hopen.

Motståndarna stod på sig. De ville ha besked. Då ser Jesus upp och ger sitt berömda svar. Det är karakteristiskt för honom och hans evangelium. Där judarna – och vi alla – håller på rätten och tror att rättskaffens människor står Gud närmare syndare, där låter Jesus oss alla stå som avslöjade syndare. Paulus har uttryckt det så: Skriften har inneslutit alltsammans under synd (Gal 3:22).

De äldstes reaktion visar, att det fanns verkligt allvar inför lagens krav hos många av dem. Orden om att samvetet slog dem saknas i en del handskrifter, men de säger i varje fall vad det var fråga om. Och när nu de äldste gick, följde de andra efter, säkert inte utan besvikelse på en del håll.

Jesu ord till kvinnan om att inte synda mera, betyder givetvis inte att en människa kan bli syndfri. Det syftar först och främst på hennes äktenskapsbrott. Sådant måste det bli slut på om man vill leva under förlåtelsen, liksom med andra saker, som man uppsåtligt har gjort fast man visste att det var orätt.

Att denna berättelse har blivit infogad just här kan bero på att det strax efteråt talas om att Jesus inte dömer. Möjligen har man också kommit ihåg att det vid lövhyddohögtiden firades en uppsluppen folkfest på en av förgårdarna med sång och fackeldans. Det var ju skördefest. Man drack och sjöng och dansade. Kanske har man tänkt sig att det var på morgonen efter den festen som scenen med äktenskapsbryterskan utspelades.

Hon svarade: Herre, ingen. Då sade Jesus: Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda inte mer.

Åter talade Jesus till dem och sade: Jag är världens ljus. Den som följer mig kommer aldrig att vandra i mörkret utan skall äga livets ljus. Då sade fariséerna till honom: Du vittnar i egen sak. Ditt vittnesbörd gäller inte. Jesus svarade dem: Även om jag vittnar i egen sak, gäller mitt vittnesbörd, eftersom jag vet varifrån jag har kommit och vart jag går. Men ni vet inte, varifrån jag kommer eller vart jag går. Ni dömer på människors vis. Jag dömer ingen. Och om jag dömer, så gäller min dom, ty här handlar inte bara jag, utan jag och den som sänt mig. Och i er lag står ju skrivet, att vad två människor vittnar, det gäller som sant. Jag vittnar om mig själv, och Fadern som har sänt mig vittnar om mig. Då sade de till honom: Var finns din far? Jesus svarade: Ni känner varken mig eller min Fader. Kände ni mig, skulle ni också känna min Fader.

Dessa ord yttrade han vid offerkistan, när han undervisade på tempelplatsen, och ingen grep honom, eftersom hans stund ännu inte hade kommit. **Kommentar**

Vad som nu följer får man tänka sig som en direkt fortsättning av det som berättades i föregående kapitel. Jesus fortsätter sin undervisning. Johannes är – som vanligt – inte intresserad av de yttre omständigheterna. Han vill skildra den stora uppgörelsen med judarna och med all den mänskliga självsäkerhet, som gör att man avvisar Jesus.

I slutet av detta avsnitt får vi veta, att Jesus denna gång talade ”vid offerkistan”. Det är samma ord som används i berättelsen om änkans skärv. Offerkistorna i templet stod på kvinnornas förgård, den dit alla israeliter hade tillträde. De var där som den stora ljusfesten firades en natt under lövhyddohögtiden. Stora kandelabrar var tända, leviterna sjöng från trappan till den inre gården och man dansade med facklor. Det är troligt, att Johannes vill säga att det var i samband med denna ljusfest, som Jesus säger, att det är han som är världens ljus.

Det betyder att världen är försänkt i mörker. Vad Jesus menar kan man exemplifiera med erfarenheter ur nutiden. Människor klagar över att livet är meningslöst. Folkens ledare satsar mera pengar på förintelsevapen än på kampen mot svält och sjukdomar. Trots all välfärd blir människorna inte lyckligare och mindre brottsliga, snarare tvärtom. Alla vet vad narkotikamissbruk leder till, och ändå ökar det. Det finns i människonaturen en kortsynt egoism, som förnuftet inte tycks rå på.

I detta mörker kommer nu Jesus som världens ljus. Han lovar dem som följer honom att de inte skall behöva treva sig fram i mörkret. De skall ”äga livets ljus”. ”Livet var människornas ljus” hette det i prologen (1:4). Livet är Guds liv, det som vi fått del i, det som alltid är en lycka, om man lever det så som meningen var: i gemenskap med Gud. Och det blir möjligt när man följer Jesus.

På detta löfte svarar judarna med den vanliga invändningen: Jesus talar i egen sak. Detta är orimliga och obevisade anspråk. Jesus svarar, att visst talar han i egen sak. Men bakom honom står Gud. Det är just det avgörande och enastående med Jesu person och hans verk. Han har kommit från Gud och han skall vända tillbaka till honom för att fortsätta sitt verk. Det förstår inte judarna. De dömer ”på människors vis” alltså enbart utifrån det som man kan konstatera som yttre fakta, åtkomliga med våra yttre sinnen och våra mätinstrument. Men här är fråga om en helt annan verklighet. Också den kan man lära känna, men bara genom att öppna sig för Gud, och det kan bara ske i tro och lydnad. Här finns två vittnen, säger Jesus. Fadern själv har vittnat i sin skapelse och sitt ord, och Jesus talar på hans vägnar. Den som har sinne för den andliga verkligheten, han vet att de vittnesbörden betyder oändligt mycket mer än två människors vittnesmål, som ändå godtas som sanning.

”Jag dömer ingen” säger Jesus. Han har inte kommit för att döma och hans evangelium är en inbjudan till förlåtelsens rike. Men om han dömer så blir det en rätt dom. Den domen måste komma om man visar förlåtelsen ifrån sig. **Sonens hemlighet, det dolda Gudsnamnet (Joh 8:21–30)** **Översättning**

Åter sade han till dem: Jag går bort, och ni skall söka efter mig, men ni kommer att dö i er synd. Dit jag går kan ni inte komma. Då sade judarna: Han tänker väl inte ta livet av sig, eftersom han säger: Dit jag går kan ni inte komma? Han svarade dem: Ni är här nerifrån. Jag är från ovan. Ni hör hemma här nere. Jag hör hemma därovan. Ni är av denna världen. Jag är inte av denna värld. Därför sade jag er, att ni kommer att dö i era synder. Ty om ni inte tror, att jag är, kommer ni att dö i era synder. Då frågade de: Vem är du? Jesus svarade dem: Det jag sade från början och säger nu igen. Det är mycket jag har att säga om er och döma er för. Men han som har sänt mig, han talar sanning, och vad jag hört av honom, det säger jag till världen. De förstod inte att det var om Fadern som han talade till dem. Då sade Jesus: När ni har upphöjt Människosonen, då skall ni förstå att jag är och att jag inte gör något av mig själv utan talar det som Fadern har lärt mig. Och den som sänt mig, han är med mig. Han har inte lämnat mig ensam, ty det som är hans goda vilja, det gör jag alltid. När han sade detta, var det många som kom till tro på honom.

Kommentar

Jesus fortsätter att tala till judarna. Det ligger något inträngande och varnande i hans ord. Tiden är kort. Hans stund är nära. Han kommer att gå bort. Då har de inte den möjlighet de har nu. De kommer att ”söka” efter honom, vilket troligen betyder att de väntar på en Messias, som inte kommer förrän slutet är inne. Och de kommer att dö ”i sin synd”. Här kan man tala om en bestämd synd, den stora synden att ha avvisat Guds förlåtelse, Livet självt. Då kan de inte komma dit där han är.

Åter missförstår judarna. De raljerar över Jesu underliga ord. Kanske han tänker begå självmord? Då hamnar han på ett ställe di

är säkra att inte komma. Jesus säger dem vad som är det stora felet med dem. De är ”av denna världen”. De vill ha handfasta realiteter. De tänker ungefär som många människor i vår tid. Verkligheten är det som låter sig ”objektivt konstateras”, det man kan ta på, kontrollera och utnyttja. Det är därför de kommer att dö i sina synder ”om ni inte tror att jag är”. Jesus använder här ett gåtfullt uttryck, som ibland brukar omskrivas ”om ni inte tror att jag är den jag är”. I själva verket lyder det helt enkelt ”jag är” och är en hänsyftning på det heliga Gudsnamnet, det som Gud uppenbarade för Moses, när han befälde honom gå till sina landsmän i Egypten och säga: JAG ÄR har sänt mig till er (2 Mos 3:14). I det namnet ligger något av Guds väsen. Han ensam ÄR av evighet. Allt annat har fått sin existens genom honom. Han ensam håller det vid makt. Och ”såsom Fadern äger liv i sig själv, så har han också låtit Sonen äga liv i sig själv” (5:26). Liknande hänsyftningar på Guds namn fann man på andra viktiga ställen i Gamla Testamentet (t.ex. Jes 43:10, 25 och 51:12) som i den grekiska översättningen återges med JAG ÄR. Men judarna förstår först inte vad Jesus menar utan frågar vem han då är. Jesus svarar att han redan sagt det. De orden är en tänkbar översättning (som stöds av en variant i en av de äldsta handskrifterna på papyrus). En annan tänkbar översättning lyder ungefär: Vad tjänar det alls till att jag talar till er?

Ännu är Jesus inte färdig. Han har mycket kvar att säga sitt folk och många synder att förebrå det. Och en gång skall judarna för detta ”jag är”. Men först måste de ”upphöja honom” – på korset. Jesus vet, att sedan skall Fadern upphöja honom, låta honom uppstå och vända åter för att till slut komma som Människosonen på himmelens skyar. Då s var och en förstå, att han verkligen var sänd av Gud och vad han menade med sitt ”jag är”.

Sanningen skall göra er fria (Joh 8:31–36)

Översättning

Då sade Jesus till de judar som hade satt tro till honom: Om ni förblir i mitt ord, så är ni verkligen mina lärjungar, och ni kommer då att förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria. De svarade honom: Vi är ättlingar till Abraham, och aldrig har vi varit träl under någon. Hur kan du då säga att vi skall bli fria? Jesus svarade dem: Tro mig när jag säger det: Var och en som gör synd, han är syndens träl. Trälen får inte stanna i huset för alltid. Sonen stannar där för alltid. Om nu Sonen gör er fria, så ni verkligen fria.

Kommentar

Jesus vänder sig nu till ”de judar som hade satt tro till honom”. Johannes använder inte samma uttryck som nyss. Han säger inte att de hade ”kommit till tro”. Olikheten kan innebära, att det nu gäller sådana, som visat sig ha åtminstone någon tilltro till Jesus, utan att därför verkligen vara lärjungar. I varje fall säger Jesus vad som är villkoret för att vara en verklig lärjunge: man skall ”förbli” i hans ord. Det betyder att höra det, ta emot det, låta det verka på sig. Då förs kan man ”förstå sanningen”. Den som nöjer sig med att ge Jesus rätt i största allmänhet, har inte förstått vad det är han vill. Han kommer med något nytt, som omskapar oss om vi tar emot det och lever av det. Då först blir man fri.

Den sanning som gör oss fria är alltså inte något slags filosofi, som man med förnuftets hjälp tänker sig fram till. Inte heller är det en summa vetande, som man skaffar sig genom studier och forskning. Sanningen är – här som alltid i Bibeln – Guds sanning, Guds mening med livet, Guds goda vilja med oss. Det är den som gör oss fria. Den befrielse det talas om här är inte politisk eller social. Judarna fattade ordet i den betydelsen och svarade genast, att de redan var fria. Men Jesus talar om en helt annan befrielse, den som gör oss ”verkligen fria”. Det är befrielsen från träldomen under synden. Synden är nämligen en makt, inte bara enstaka oriktiga handlingar som vi ibland begår och med litet god vilja kan låta bli. Synden är herre över oss. Den sitter i vår vilja och dirigerar våra önsksningar. Vi bär på en inneboende egoism som blivit ett stycke av vår natur. Från den kan bara Sonen befria oss, genom att försona allt och ta oss upp i sin gemenskap. Även den som är träl under synden, lever på sätt och vis ”i huset”, ”hemma”, nämligen i Guds goda skapelse, där Gud låter sin sol lysa över både onda och goda. Men han kan inte alltid få göra det. För att få stanna hemma hos Gud för alltid måste man bli son i huset, ett barn hos Fadern. Och det blir man bara genom Sonen. Alltsammans är tankar, som Paulus närmare har utfört, särskilt i Galaterbrevet.

Abrahams ättlingar och ändå djävulens barn (Joh 8:37–47)

Översättning

Jag vet att ni är Abrahams ättlingar. Men ni står mig efter livet, eftersom mitt ord inte får någon ingång hos er. Jag talar, vad jag har sett hos Fadern. Ni gör, vad ni hört av er far. De svarade honom: Vår far är Abraham. Jesus sade till dem: Vore ni Abrahams barn, så gjorde ni Abrahams gärningar. Men nu står ni mig efter livet, mig som har sagt er den sanning som jag lärt av Gud. Så gjorde inte Abraham. Ni gör er fars gärningar. De sade till honom: Vi är inte födda i äktenskapsbrott. Vi har ingen annan far än Gud. Jesus svarade dem: Vore Gud er far, så skulle ni älska mig, ty jag har utgått från Gud och från honom är jag kommen. Jag har ju inte kommit av mig själv, utan han har sänt mig. Varför förstår ni inte det språk jag talar? Därför att ni inte har förmågan att höra vad jag säger! Ni har djävulen till er far, och det han har lust till, det vill ni göra. En mandråpare har han varit ända från början, och i sanningen står han inte, ty någon sanning finns inte i honom. När han säger en lögn, då talar han av sitt eget, ty en lögnare är han och fader till all lögn. Men mig tror ni inte, just för att jag säger sanningen. Vem av er kan överbevisa mig om synd? Om jag säger sanningen, varför tror ni mig då inte? Den som är av Gud, han lyssnar till Guds ord. Ni lyssnar inte, därför att ni inte är av Gud.

Kommentar

Hittills kan Jesu ord ha haft särskild adress till dem som hade tillit till honom, fast de inte fattade att de behövde göras fria. Vad han säger i fortsättningen måste vara riktat till hela den stora skaran av dem som inte trodde. De är judar, ättlingar till Abraham. Men de har stängt sina hjärtan för Guds budskap, så totalt att de vill döda den som kommer med det. Och Jesus

säger dem nu orsaken. De är inte Guds barn. De har en annan far och det är honom de lyssnar till. Judarna försäkrar att de är barn till Abraham. Jesus, som nyss erkänt att de är det, säger att de gjort sig urarvs. Deras gärningar bestäms av att de har en annan far. Judarna blir förnämade. Vill Jesus insinuera att de är oäktingar, födda i äktenskapsbrott? Det är inte omöjligt att det ligger ett hån i deras ord. Hur var det med Jesus själv? Var han verkligen son till Josef? Och om nu Jesus menar, att de har en annan andlig far än Abraham, så vill de säga ifrån, att de inte har någon annan far än Gud. De hör ju till hans folk. På detta svarar Jesus med den förfärande anklagelsen, att de inte är Guds barn utan djävulens. De har inte Gud till sin Fader. I så fall skulle de ha känt igen hans röst och tagit emot hans ord. Men det är tvärtom. Det har blivit ett främmande språk för dem. De kan inte uppfatta det. Deras far är djävulen. Det är hans vilja de följer.

Kan alltså en människa bli djävulens barn i stället för Guds? Naturligtvis inte så att hon skulle vara skapad av djävulen. Den Ond kan inte skapa, han kan bara förvända och fördärva det som Gud har skapat. Och han har lyckats förvända människans vilja och förvanska hennes natur, så att där finns en medfödd egennytta och en spontan motvilja mot Gud. På det instrumentet – det som ibland kallas ”köttet” – spelar han. Får han göra det obesträtt, så har han människan i sin makt. Det är han som är hennes ”fader”. I en av sina liknelser säger Jesus att ogräset i åkern är ”den Ondes barn” (Matt 13:38). Och sådana kan göra andra till ”Gehennas barn, dubbelt värre än de själva” (Matt 23:15).

Vi föreställer oss gärna att det kan finnas en neutral zon mellan Gud och Satan, där människor kan leva ett någorlunda fritt liv med möjlighet att själva välja vad de vill göra. Detta är illusion, säger Jesus. Världen är lik ett hus, som en stark man har annekterat. Därinne sitter han med sina vapen, som han lutar på. Inte förrän det kommer en som är starkare än han, kan han tvingas att släppa ifrån sig sitt rov (Luk 11:21 f).

Vi får här en karakteristik av djävulen som är utförligare än på något annat ställe i Bibeln. Han är en mandråpare, en mördare, en som inte ger liv utan tar det ifrån människorna. Han förstör det verkliga livet, det som blev oss givet av Gud för att vi skulle leva det i gemenskap med honom, som hans lyckliga barn. Ända från början – när han gjorde sitt uppror mot Gud – har han varit en fördärvare av det goda, som kommer från Gud. ”I sanningen står han inte” heter det med ett uttryck som visar vad ”sanningen” är. Det är Guds goda mening, det som är sant och riktigt inför Gud. Det är en plan, en värld, ett kosmos, där Guds vilja sker. Satan har ställt sig utanför denna sanning. Man kunde möjligen översätta: han står inte kv den, han har inte ställt sig där. Det finns ingenting av Guds sanning kvar i honom. Det som är hans eget, det är lögn. Han ville inte längre lyda Gud, inte leva i hans värld. Och när han skulle göra något annat och finna på något eget, blev det ont. Allt det goda fanns ju redan hos Gud. Vad Satan fann på, det var motsatsen. Det blev den stora lögnen, den som förnekar Guds sanning. Lögn betyder här alltså inte bara ett felaktigt påstående. Det betyder en förnekelse av Guds sanning, av Guds väsen och vilja, något som är emot Gud. Den stora urlögnen är den som Satan själv lever på och som han använder för att locka människor till otro och avfall. Det är tanken, att man skulle kunna bli sin egen gud och sätta sin vilja över Guds.

Människan kan alltså komma i det läget, att man vägrar att lyssna till sanningen, just därför att den är sanning. Det finns ett inbyggt motstånd hos oss, som ingenting har att göra med vanlig sund skepsis. Det är detta som gör att så många människor, som annars har vida vyer och många intressen, livet igenom förblir blamant okunniga om kristendomens enklaste sanningar.

Jesus är Gud och evig (Joh 8:48–59)

Översättning

Judarna tog nu ordet och sade: Har vi inte rätt när vi säger, att du är en samarit och besatt av en ond ande? Jesus svarade: Jag är inte besatt. Jag bara ärar min Fader, medan ni visar mig förakt. Det är inte min ära jag söker. Men det finns en som söker den, och han dömer. Tro mig, om någon håller fast vid mitt ord, skall han aldrig i evighet se döden. Då sade judarna till honom: Nu förstår vi att du är besatt. Abraham har dött, och profeterna med, och du säger: Om någon håller fast vid mitt ord, skall han aldrig i evighet smaka döden. Inte är väl du förmer än vår fader Abraham som dog? Också profeterna dog ju. Vem tror du att du är? Jesus svarade: Om jag ger mig själv ära, så är min ära ingenting värd. Det är min Fader som ger mig ära, han som kallar för er Gud. Ni känner honom inte, men jag känner honom. Om jag sade att jag inte kände honom, skulle jag vara en lögnare, lik er. Men jag känner honom och håller fast vid hans ord. Abraham, er far, fröjdade sig åt att få se min dag. Han fick se den och blev glad. Då sade judarna till honom: Femtio år är du inte än, och Abraham har du sett! Jesus svarade: Tro mig: Jag är, innan Abraham blev till. Då tog de upp stenar för att kasta på honom. Men Jesus dolde sig och lämnade tempelplatsen. Kommentar

Judarna går till motangrepp. Jesus har sagt att de har djävulen till far. De svarar att det är han som är besatt av en ond ande. Han är en samarit. Det kan betyda en avfallen kättare, eller kanske en trollkarl, eftersom Samarien ansågs vara hemvist för sådana. Vi möter här samma anklagelse mot Jesus som hos synoptikerna. Där är det Jesu mäktiga gärningar som ger anledning till påståendet att han står i förbund med Satan. Här är det hans anspråk på att komma från Gud. Jesus svarar, att här gäller det hans egen ära utan Guds. Det är Gud som har givit honom det uppdrag han utför. Det är Gud som vill ha det så: alla skall ära Sonen (5:23). Och det är Gud som dömer. Det kan låta som en motsättning till satsen, att Gud har överlåtit all dom åt Sonen (5:22). Men ”döma” betyder i Bibeln inte bara fälla en dom utan också att styra, att hålla rätten vid makt, att skaffa någon rätt. Det är närmast den betydelsen ordet har här.

Jesus besvarar anklagelsen med att ännu en gång slå fast, att det är han som kan skänka evigt liv, och att det livet är beroende av om man tar emot hans ord och håller fast vid dem. Han använder ett ord, som betyder både ”hålla” (= fullgöra, lyda) och ”hålla fast vid” så att man ”förblir i det”, som det också kan heta (v 31). Att ”se

döden” är ett judiskt talesätt, som betyder att möta döden och hemfalla åt den. Att ”smaka döden” är ett nytestamentligt uttryck med samma betydelse. Jesus talar här om den andliga och eviga döden. Judarna tänker på den kroppsliga, och de frågar indignerat, vem Jesus egentligen tror att han är. Abraham och profeterna har ju alla dött! Jesus upprepar ännu en gång och med samma skärpa, att det är han och inte de, som kan tala i denna sak. Han vet något, som ingen annan vet. Och så skärper han ännu mera sitt anspråk på att vara vad ingen annan har varit. Han är den som Abraham så framåt emot. Abraham fröjdade sig över att han skulle komma. Troligen tänker Jesus på de löften som Abraham fick om välsignelse över sin säd. Nu har Abraham fått se den dagen komma. Jesus förutsätter här – som i liknelsen om den fattige Lazarus – att Abraham nu lever hos Gud. Men redan här i livet såg han framåt mot Kristi dag. Många profeter och rättfärdiga män hade velat se det som lärjungarna nu fick se (Matt 13:17). Till slut säger Jesus, att han var till före Abraham. Han använder för tredje gången det dolda gudsnamnet JAG ÄR, och nu förstår judarna. De tar upp stenar för att kasta på hädaren. Men Jesus går sin väg.

Jesus har alltså sagt, att han inte bara kommer från Gud. Han bär med rätta Guds namn. Han är av evighet. Det är det anspråk som skulle leda till dödsdomen över honom. Inför översteprästen upprepade han detta JAG ÄR (Mark 14:62), och därmed var saken avgjord.

Gång på gång har vi sett, att Johannes kompletterar vad synoptikerna har sagt. Han vill inte ge någon fullständig bild av sin Mästare. Han har mycket litet att berätta om hans kärlek till syndarna, hans umgänge med publikaner och utstötta, hans barmhärtighet mot dem som var uppgivna och illa medfarna. Han återger inga av liknelserna om himmelriket och talar inte om nödvändigheten att ge förlåtelse när man fått allt förlåtet. Sådant förutsätter han som bekant. I stället uppehåller han sig vid för vem Jesus var. Man får inte dra den slutsatsen, att Jesus huvudsakligen talade om den saken. Vi får säkert en allsidigare bild av Jesu förkunnelse och hans gärningar, om vi går till synoptikerna. Men Johannes har samlat och tänkt igenom och mejslat ut vad han visste att Jesus sagt om sig själv. Det är tydligt att han delvis gjort det under den uppgörelse med judendomen, som den unga kyrkan fick genomkämpa. Johannes har säkert gång på gång hört de invändningar, som judarna hä kommer med. Han vill visa, att de mötte Jesus redan under hans livstid och att han givit svaret på dem. Hur eller när eller till vem detta svar gavs, det var säkert för Johannes en underordnad fråga. Som teolog är han systematiker, inte historiker.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Johannes evangelium